

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ВІТЧИЗНЯНА ТА ЗАРУБІЖНІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО
ОБЛІКУ: СПІЛЬНІ Й ВІДМІННІ РИСИ

Рац Роланд-Андраш Андрашович

Студент IV-го курсу

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 7 /27 жовтня 2020 року

Науковий керівник:

Ганусич В. О.

кандидат економічних наук, доцент

Завідувач кафедрою _____ :

Бачо Роберт Йосипович

доктор економічних наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 20_

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота

**ВІТЧИЗНЯНА ТА ЗАРУБІЖНІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО
ОБЛІКУ: СПІЛЬНІ Й ВІДМІННІ РИСИ**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконав: студент IV-го курсу

Рац Роланд-Андраш Андрашович

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Ганусич В. О.**

кандидат економічних наук, доцент

Рецензент: **Ценклер Наталія Іванівна,**

доктор економічних наук, доцент,

завідувач кафедри обліку та оподаткування УТЕІ КНТЕУ

Берегове
2021

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Számvitel és Auditálás Tanszék

**A PÉNZÜGYI SZÁMVITEL HAZAI ÉS KÜLFÖLDI RENDSZEREI:
KÖZÖS ÉS ELTÉRŐ VONÁSOK**
Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Rácz Roland-András

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: Számvitel és adóügy

Témavezető: Hanuszics Veronika

közgazdaságtudományok kandidátusa, docens

Recenzens: Cenkler Natália

Közgazdaságtudományok doktora, docens

KNKGE UNKGI

Számviteli és Adóügyi Tanszékének vezetője

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS MAGYARUL	6
BEVEZETÉS UKRÁNUL	8
FEJEZET I. A SZÁMVITELI RENDSZEREK KIALAKULÁSA ÉS SZEREPE A GAZDASÁGBAN.....	10
1.1. A számviteli rendszerek kialakulásának történelmi megközelítése.....	10
1.2. A nemzeti számviteli rendszer szerepe egy ország gazdaságában.....	19
FEJEZET II. AZ UKRÁN PÉNZÜGYI SZÁMVITELI RENDSZER LÉNYEGE ÉS SZEREPE A VÁLLALATIGAZGATÁSBAN	28
2.1. A „beregzászi gépjármű-közlekedési vállalkozás 12137” Korlátolt felelősségű társaság általános ismertetése.....	28
2.2. A nemzeti számviteli standardok mint az ukrán pénzügyi számviteli rendszer alapja.....	34
2.3. A „Beregzászi Gépjármű-Közlekedési Vállalkozás 12137” Korlátolt felelősségű társaság számvitelének felépítése és folyamata az ukrán pénzügyi számviteli rendszer alapján	44
FEJEZET III. A KÜLFÖLDI PÉNZÜGYI SZÁMVITELI RENDSZEREK ÉS AZOK ÖSSZEHOSONLÍTÁSA AZ UKRÁNNAL	51
3.1. A kontinentális, angol-amerikai és más számviteli rendszerek sajátosságai és alkalmazása különböző országokban.....	51
3.2. A hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek összehasonlítása	57
3.3. Az ukrán nemzeti számviteli rendszer harmonizálása a nemzetközi standardokkal.....	65
KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK MAGYARUL	71
KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK UKRÁNUL	73
FELHASZNÁLT FORRÁSOK	75
MELLÉKLETEK	
ANNOTÁCIÓ UKRÁNUL	
ANNOTÁCIÓ MAGYARUL	
ANNOTÁCIÓ ANGOLUL	

ЗМІСТ

ВСТУП УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	6
ВСТУП УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	8
РОЗДІЛ I. РОЗВИТОК І РОЛЬ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЕКОНОМІЦІ	10
1.1. Історичний підхід до розвитку систем обліку.....	10
1.2. Роль національної системи обліку в економіці країни.....	18
РОЗДІЛ II. СУТНІСТЬ І РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ В КОРПОРАТИВНОМУ УПРАВЛІННІ.....	27
2.1. Загальна характеристика підприємства ТДВ «Берегівське АТП 12137»	27
2.2. Національні стандарти бухгалтерського обліку як основа української системи фінансового обліку	33
2.3. Структура та процес обліку на основі української системи фінансового обліку ТДВ «Берегівське АТП 12137».....	43
РОЗДІЛ III. СИСТЕМИ ІНОЗЕМНОГО ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ТА ЇХ ПОРІВНЯННЯ З УКРАЇНОЮ	50
3.1. Особливості та застосування континентальної, англо-американської та інших систем обліку в різних країнах	50
3.2. Порівняння вітчизняних та іноземних систем фінансового обліку..	56
3.3. Гармонізація української національної системи обліку з міжнародними стандартами	64
ВИСНОКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	71
ВИСНОКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	
АНОТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	
АНОТАЦІЯ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	
АНОТАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	

BEVEZETÉS

A téma aktualitása. A számviteli rendszer képezi az alapját a vállalatok problémamentes működésének, egy megfelelő rendszer kifejlesztése megoldhat és megelőzhet számos felmerülő gazdasági problémát. Mint ahogy az a legtöbb témakörre jellemző, annak történelmi áttekintése megfelelő kiindulópontot nyújthat a célravezető kutatás számára. Minden országnak érdekében áll a lehető legmagasabb színvonalú számviteli rendszer létrehozása ami a mai napra már csak a nemzetközi tapasztalatok részletes vizsgálatával váltható valóra.

A szakdolgozat célja a Beregszászi Gépjármű-Közlekedési Vállalkozás 12137 Korlátolt felelősségű társaság tevékenységének vizsgálata, valamint a világ különböző számviteli rendszereinek áttekintése és összehasonlítása.

A kitűzött feladatok a következők:

- a számviteli rendszerek kialakulásának történelmi áttekintése
- a Beregszászi GKV 12137 Kft. számvitelének elemzése
- az ukrán számviteli rendszer ismertetése
- a világ számviteli modelljeinek bemutatása
- az ukrán számviteli standardok és az IFRS összehasonlítása

A kutatás tárgya a Beregszászi Gépjármű-Közlekedési Vállalkozás 12137 Korlátolt felelősségű társaság.

Ismert szerzők kutatási eredményeinek elemzése. A következő szerzők vizsgálták az adott kérdéseket: M. Pushkar, O. Petruk, L. Napadovska, V. Efimenko, N. Bondarchuk, D. Alexander, M. Ogiychuk, L. Nyshenko, I. Zholner, N. Grabova, S. Gerasimenko, I. Sokolova, V. Shvets, V. Sopko, V. Parkhomenko, Y. Kuzminsky, V. Kostyuchenko, O. Gubachova, S. Golov, F. Butynets, B. Needles, D. Mitchell, R. Anthony, A. Afanasyev, V. Kovalev, J. Dischar, G. Gernon, J. Williams, J. Blake.

A kutatási eredmények rávilágítanak mennyire fontos egy ország számára a megfelelő számviteli rendszer megteremtése.

A kutatás információs bázisa. A kutatás során hazai és külföldi tudósok tudományos munkái kerültek felhasználásra; számviteli és beszámolási

rendelkezések és szabványok; tudományos irodalom és a Beregszászi Gépjármű-Közlekedési Vállalkozás 12137 Korlátolt felelősségű társasággal kapcsolatos információ.

A szakdolgozat felépítése tartalmazza a bevezetést, három fejezetet, következtetéseket, a felhasznált irodalmat és mellékleteket.

Az első fejezet a számviteli rendszer történelmi aspektusára és annak gazdasági hatásaira helyezi a hangújt.

A második fejezet a Beregszászi Gépjármű-Közlekedési Vállalkozás 12137 Korlátolt felelősségű társaságot és az Ukrán számviteli rendszert vizsgálja.

A harmadik fejezet a világ számviteli rendszereire tér át, összehasonlításra kerülnek a nemzeti és nemzetközi standardok továbbá azok hatása az Ukrán számviteli rendszerre.

ВСТУП

Актуальність теми. Система бухгалтерського обліку є основою для безперебійної роботи компаній, розробка відповідної системи може вирішити і запобігти багатьом економічним проблемам, що виникають. Як і у випадку з більшістю тем, її історичний огляд може стати належною відправною точкою для цілеспрямованих досліджень. Створення системи бухгалтерського обліку за найвищим можливим стандартом є в інтересах усіх країн світу, чого сьогодні можна досягти лише детальним вивченням міжнародного досвіду.

Метою дослідження. Вивчення діяльності ТДВ Березівське АТП 12137 а також огляд та порівняння різних систем бухгалтерського обліку в усьому світі.

Завдання дослідження:

- історичний огляд розвитку систем бухгалтерського обліку
- дослід обліку ТДВ Березівське АТП 12137
- опис української системи бухгалтерського обліку
- демонстрація світових моделей бухгалтерського обліку
- порівняння Н(П)СБО та МСФЗ

Об'єктом дослідження є ТДВ Березівське АТП 12137.

Предметом дослідження є системи бухгалтерського обліку в країнах світу, вдосконалення системи обліку України для інтеграції нашої країни в світовий економічний простір.

Аналіз результатів дослідження відомих авторів. Наступні автори розглядали конкретні проблеми: М. Пушкар, О. Петрук, Л. Нападовська, В. Єфіменко, Н. Бондарчук, Д. Александер, М. Огійчук, Л. Нишенк, І. Жолнер, Н. Грабова, С. Герасименка, В. Швець, В. Сопко, В. Пархоменко, Ю. Кузьмінський, В. Костюченко, О. Губачова, С. Голов, Ф. Бутинець, Я. Соколов, Б. Нідлз, Д. Мітчел, В. Ковальов, Ж. Дішар, Г. Гернон, Я. Вільямс, Дж. Блейк, А. Афанасьєв, Р. Антоні.

Отримані результати підкреслюють, наскільки важливо для країни створити належну систему бухгалтерського обліку.

Інформаційна база дослідження. У процесі дослідження використано наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців; положення та стандарти обліку і звітності; наукову літературу та інформація пов'язана із ТДВ Берегівське АТП 12137

Структура кваліфікаційної роботи роботи включає вступ, три розділи, висновки, перелік використаних джерел та додатки.

Перший розділ зосереджується на історичному аспекті системи бухгалтерського обліку та її економічних наслідках.

У другому розділі розглядається ТДВ Берегівське АТП 12137 та українська система бухгалтерського обліку.

Третій розділ переходить до світових систем бухгалтерського обліку, порівнює національні та міжнародні стандарти та їх вплив на українську систему бухгалтерського обліку.

FEJEZET I.

A SZÁMVITELI RENDSZER KIALAKULÁSA ÉS SZEREPE A GAZDASÁGBAN

1.1. A Számviteli rendszer kialakulásának történelmi megközelítése

Legyen szó bármiről, az ember tevékenysége mindig is a korábbi tapasztalatokra épült és mióta világ a világ annak fejlettsége kéz a kézben járt a gazdasági előrehaladottsággal. A társadalom szinte a kezdetektől fogva készített vagy termelt és ahogy fejlődött úgy egyre hatékonyabban tudott termelni és így gyorsabban fejlődni is. Az emberek azokkal a dolgokkal kezdtek gazdálkodni amik kézzel foghatók voltak és ez idővel kiterjedt bizonyos módszerekre és úgy általában az információra, igazából bármire ami elősegítette a túlélést. A kezdetleges számviteli tevékenységek bizonyos szinten fenntartották a rendet és így segítették a túlélni a nehéz időkben, ez rendkívüli módon fejlesztette az emberiség logikai gondolkodását és megkönnyítette annak útját a jelenbe, nélküle ma biztosan nem lennénk ott ahol. A kezdeti gazdasági tevékenység nem volt bonyolultabb olyan teendőknél mint hogy hogyan osszák el egymás között az emberek az megszerzett élelmet és egyéb javakat, először az egyenlőség volt a megszokott míg később mikor elkezdtek megjelenni a különböző társadalmi rétegek és aztán eltávolodni egymástól úgy a javak elosztása is megváltozott. A társadalom változása és fejlődése egyértelműen idővel annak határait is kiterjesztette így sokkal több jószágot kellett elosztani egy nagyobb közösségen belül amit idővel már problémásnak bizonyult csak fejben elvégezni, ez megkövetelte ezen információk kezdetleges feljegyzését amihez először állati csontokat használtak sok más mellett amit találtak. Az első eszköz amit kezdeti számvitelre az inkák fejlesztettek ki színes zsinórokat és azokon kötött csomókat használt, ez megtalálható volt egészen Afrikától kezdve a távol keletig mindenhol, ezek és ehhez hasonlóak voltak a ma ismert könyvelés első ismert lépcsőfokai.

Ami mellett nem lehet szó nélkül elmenni egy történelmi áttekintés során az a számvitel kialakulásának felozslása, itt nem kerül tüzetesebb kifejtésre de felszínesen mindenképpen említésre méltó. Ezt a bizonyos periodizációt rengetegen kutatták különböző megközelítéseket használva mint például a számviteli érák felosztása a társadalom fejlettségétől függően, a számvitel abban az időben való céljából, eszközeiből vagy módszereiből kiindulva. Ettől függetlenül máig nem született általánosan elfogadott álláspont, ennek lehetséges oka az hogy a számviteli szakemberek nagyon sokáig nem igazán érdeklődtek a területül történelme iránt és ez csak a 20. század elején kezdett változni. Mindemelett, a legtöbb tudós az ősi Egyiptomot tartja a számviteli tudomány kezdetének.

Bár ez nem meglepő de a számvitel az akkori legfejlettebb társadalmakban volt a legelőrehaladottabb, mint Mezopotámia, Perzsia, India, Kína és talán mint közül a leglényegesebb, Egyiptom, ezeken a területeken vette igazán kezdetét az emberiség egyik legősibb tudománya, a számvitel.

Egyiptomban külön erre szakosodott írnokok vezették a könyvelési tevékenységet legfőképpen kiadásokról, bevételekről és mindenek előtt a leltározásról, ez képezte az ők legfőbb feladatát és rendkívül értékesnek is számított ezért ezek a szakemberek igencsak magas fizetéssel rendelkeztek amit természetes mértékegységeket használva kaptak meg olyan formában amilyenre éppen szükségük volt, vagy ami rendelkezésre állt mivel olyan hogy pénz akkor még nem igazán létezett. Tevékenységeiket legfőképpen papiruszokra jegyezték fel de az is előfordult hogy kis fa táblákat használtak.

Mezopotámiában a leggyakrabban égetett agyagba vésték a feljegyzésre szoruló információt de arra is volt példa hogy fa táblákat, csontokat, fémet vagy éppen köveket használtak. Az akkori idő egyik legfőbb gazdasági középpontját képezte ezért nem is véletlen hogy ez a civilizáció lett az ahol megszületett a bankügy valamint még a számviteli törvény is, és ez még nem minden, a szintetikus és analitikus számvitel is itt látott először napvilágot. Amit még mindenképp érdemes megemlíteni hogy az Egyiptomival ellentétben a Mezopotámiai

megközelítés sokkal nagyobb hangsúlyt fektetett az események kronológia sorrendjére.

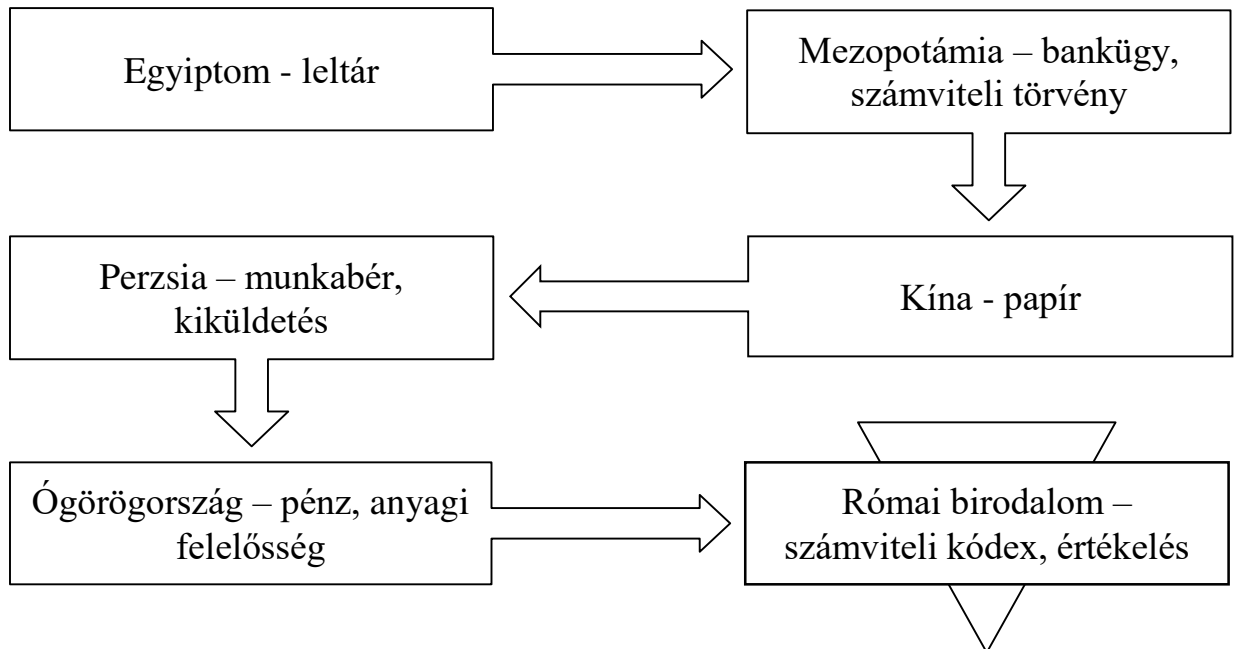
Perzsia büszkélkedhet a munkabér feljegyzésének továbbá a kiküldetés fogalmának első megjelenésével is mivel ez egy rendkívül hiánypótló tevékenység volt a hatalmas birodalmon belül. A számviteli szakembereknek kulcs szerepük volt Perzsia hatalmas hadseregének fenttartására szolgáló ellátmány szervezésében is.

Az által hogy Kína feltalálta a papírt lehetőségük nyílt azon vezetni számviteli tevékenységüket aminek szakemberei legfőképpen három féle tevékenységgel foglalkoztak, a jövedelem, kiadások és a maradványok elkönyvelésével, amihez szintén hozzátartozott a leltározás ami az ősi Egyiptom-hoz hasonlóan a kínai számvitel legfontosabb részét képezte.

Ógörögországban gipsztáblákat használtak a feljegyzések során, jelen volt a nemzeti számvitel és beszámolót készítettek az ország kiadásairól és bevételeiről, itt született meg az anyagi felelősség fogalma valamint maga a pénz is innen eredeztethető, név szerint a drachma. Az ógörög bankok voltak az elsők amik pénznélküli elszámolásokat végeztek, ehhez fizetési felszólításokat használva. Ezen civilizáció későbbi periódusában megoszlott a számvitel vezetése és tevékenységektől függően specializálódott.

A görögökkel ellentétben a rómaiakat nem igazán érdekelték az absztrakt tudományok, a közgazdaság és minden ami azzal jár viszont annál inkább, a szinte mindenki által ismert római jog, ami rendkívül szerves részét képezte a társadalmuknak, és igazából még ma is a miénknek így jelentős hatással volt a számvitel fejlődésére. A gyakorlatban viaszborítású fatáblákat használtak, néha papiruszokat és pergameneket bár azok túl drágák voltak. Újdonság volt a számviteli kódex megjelenése és emellett az értékelés fogalma is innen eredeztethető. A híres jogrendszere mellett még volt egy dolog amivel a római birodalom hasonlóan büszkélkedhetett, ez nem volt más mint a had ereje amivel szintén összeforrott a számvitel, a légiókban minden katonáról külön számlát vezettek és évente háromszor kaptak fizetést, ez nyilván nem volt véletlen, ha egy katona meghalt a

fizetése előtt akkor azt leírták mint jövedelmet a hadsereg számára. Rengeteg számviteli szakkifejezés eredeztethető a római birodalomból, többek között az olyan minden közgazdaságtanban és számvitelben jártas személy számára ismert kifejezések mint a debit és kredit.



Ábra 1.1. Az ókori civilizációk legfőbb hozzájárulásai a számvitel fejlődéséhez

Mint ahogy szinte minden egyes területet úgy a számvitel fejlődését is az állandó változások és a megközelítések haladása jellemzi, a számvitel esetében három sajátos megközelítést különböztettek meg, ezek az egyszerű, házon belüli és kettős könyvelés. Az egyszerű számvitel természetes méréseket használt, nem rendelkezett tulajdonosi és eredményszámlákkal és a pénzügyi eredménykimutatás lehetetlen volt leltár nélkül. A házon belüli számvitel a pénztár pénzeszközeinek számvitelére helyezte a hangsúlyt és csak azokban az esetekben használták amikor csak a becslések és a pénztár változásait jegyezték fel, bár ez a paradigma szintén megoszlott régire és újra, a régi a pénztár bevételeinek és kiadásainak számvitelére használták, az új pedig a bevételi és kiadási költségvetésre fektette a hangsúlyt. A kettős könyvelés esetében, mint a hogy azt a neve is sugallja a gazdasági események kétszer kerülnek feljegyzésre, először az egyik számla debit oldalán aztán egy

másiknál a kredit részen, mindenképpen meg kell még említeni hogy ezen paradigma már egyetlen pénzbeli mértékegységet használt és használ a mai napig.

A 15-ik század végén jelentek meg az első számvittel foglalkozó nyomtatványok és ezek közül az első nyilvánosan kiadott kötet „A piacról és a tökéletes kereskedőről” 1458-ban készült el Benedetto Cotrugli által de csak több mint száz év múlva került kinyomtatásra, igen csak meglepő módon de nem kerül benne szó a kettős könyvelésről holott a könyv nagy része annak módszerein alapszik. Az első kötettől egészen a mai napig a számvitel eljárása teljesen a kettős könyvelésre épül, annak keletkezéséhez mind máig nem tudnak pontos dátumot párosítani és ez talál örökre így is fog maradni. Ettől függetlenül a tudósok többsége valamikor 1250 és 1350 közé helyezi a kialakulását, bár ahogy ma már mindent, ezt is vannak akik vitatják.

Ha megnézzük mennyivel vitte előrébb a számvitel fejlődését a kettős könyvelés megközelítése akkor világossá válik hogy nem véletlen hogy akit annak feltalálójának, atyjának neveznek ő vált az időszak, és igazából valószínűleg az egész számvitel legfontosabb és legismertebb alakjává, ez nem más mint Luka Paccioli, kinek munkássága új magasslatokba emelte a számvitel vezetését, az „Értekezés a számlákról és nyilvántartásokról” című kötete 1494-ben került kiadásra Velencében ami „A számtan, geometria összege, tanítás az arányokról és kapcsolatokról” című könyvének képezte részét. Maga ez a részlet is harminchat kisebb fejezetből állt és két részre oszlott meg, ezek a „Leltár” és a „diszpozíció”. Szemmel látható hogy Paccioli munkássága az egész számvitel világára rendkívül nagy hatással volt, Európa legbefolyásosabb országai sokáig azt vették alapul, olasz léte miatt pedig az őt követő az országon belüli számviteli szerzők az ő munkásságát vitték tovább még több mint 100 évig a halála után is. Mind ezek ellenére a legismertebb utódja mégsem egy olasz lett hanem a holland „Jan Impin” aki átdolgozta, megújította és lefordította Paccioli munkáját.

Simon Stevin volt az első aki tudományként kezelte a számvitelt, szerinte a gazdasági eseményeket több féle számlakombinációkkal is meg lehetett közelíteni,

szintén ő volt az első aki nagy figyelmet fordított a számvitel történelmére, így őt lehet tekinteni az első számviteli történésznek is.

A kettős könyvelés következő megállója Németország volt, az első német nyomtatott számviteli mű szerzője Heinrich Schreiber, amiben a legfőbb hangsúlyt az egyszerű számvitelre helyezi és csak érintőlegesen kerül szó a kettős könyvelésről.

Franciaországban sokáig nem volt eredeti a számvitelről szóló kiadvány, általánosságban az első az Jan Impin szerzeményének fordítása lett, ezek után az első már eredetileg francia nyelvű számviteli kiadvány 1567-ben jelent meg „A könyv és számlavezetés tanítása és módszere a kettős könyvelést alkalmazva” néven.

Franciaországhoz hasonlóan, ezen országok fejlettségétől függetlenül Angliában is viszonylag sokáig használták külföldi szerzők fordításait, azok forrásai nem meglepő módon leggyakrabban Luca Paccioli és Jan Impin alkotásai voltak, az Angol szerzők fordításai közül John Weddington munkája számított valami fajta kivételnek, mivel az már tartalmazott igencsak jelentős eltéréseket és innovációt, például, az összetett szövegek használata a kontírozásoknál vagy a kizárólag arab számok használata

A Spanyolországban kiadott munkák szintén mind olasz fordítások voltak pedig a számvitel céljával kapcsolatos nézőpontjuk igencsak különbözött, nagyobb hangsúlyt fektetve a felelős személyek irányítására vagy éppen azok jogi kapcsolatára a tulajdonosokkal.

A középkorban sok megközelítést kapott a számvitel, az összes periódus közül talán ennek volt a legnagyobb hatása annak összességére és teljességére, annak folytonos változása és fejlődése megalapozta a számvitel mint tudomány kialakulását.

Viszonylag köztudott hogy a számvitel fejlődése mindig is nagyon szoros kapcsolatban állt egyéb társadalomtudományokkal mint a közgazdaságtan és a politika, ezért azok korszakos sajátosságai egyaránt kihatottak és formáltak a

számvitel tudományos megközelítését is. A középkort követő korszakot az jellemezte hogy az országok arra törekedtek hogy minél több pénzezközt tartsanak az országon belül, ezt nevezik merkantilizmusnak és ez vezetett a pénzügyi rendszer kialakulásához továbbá a tőkefelhalmozás megjelenéséhez is. Nagyobb hang sűjt kaptak a könyvelési megközelítések, a számvitelt először a vezetéstudományhoz vonatkoztatták, ez egy franciaeredetű megközelítés volt ugyan úgy mint a fő és segédkönyvek vezetése is, amit először Jacques Savary vetett fel lehetőségként, ez szintén egy nagy tudományos előrelépés volt a számvitel történelmében amit mindenképp érdemes megemlíteni. A korszakot úgy összességében is a francia szerzők művei dominálták mint ahogy azt korábban az olasz elődek tették. Franciaországban jelent meg a könyvelés kifejezés és igencsak nagy figyelmet fordítottak annak oktatási részére is, ebből következett hogy az a tudományos kutatás tárgyává vált, mind ezek ellenére azért Olaszország nem szorult teljesen a háttérbe, abban az időben a két domináns számviteli megközelítés a gazdasági és a jogi volt, ez előtt már volt példa többször is hasonlóra mint például a korábban említett Spanyolország esetében is, az első aki ezt a két irányt megpróbálta egységesíteni az Francesco Villa volt, függetlenül attól hogy látszólag inkább a gazdasági irány határozta meg a nézetét, e mellett még hozzá kapcsolják a számvitel mint elméleti tárgy kialakulását is.

Mindebből kifolyólag pedig a számvitel egyre közelebb került ahhoz hogy önálló tudománnyá nője ki magát, egészen addig ameddig a 19-ik század közepén ez sikerült is neki így Európában megszületett a számvitel mint tudomány, meghatározásra került annak tárgya és módszerei, tudományos alapot kaptak és csoportosításra kerültek a különböző számviteli kategóriák és végül kidolgozásra kerültek a számviteli tudomány módszertani alapjai.

A számvitel fejlődésének következő megállója a tudás tudományos rendszerezése volt, miután a 19-ik század végén egyesült a számvitel elmélete és gyakorlata, elkezdtek megalakulni a számviteli iskolák, ezek közül a legbefolyásosabbak kerülnek említésre.

Olaszországban, a korábban említett két megközelítés volt a jellemző, ezek a gazdasági és a jogi, az utóbbi vált az ország számviteli iskolájának fő szemléletévé, ezáltal a gazdasági személyek jogai és kötelezettségei képezték az alapját mindennek és így a számvitel egyfajta irányítási eszközként szolgált ezen személyek tevékenységének tekintetében mintsem hogy magukkal a gazdasági folyamatokkal foglalkozott volna, ebből következik hogy a számvitel tárgyának sem magukat a javakat tekintették hanem az azokról feltüntetett információt.

Olasz szomszédaiakkal ellentétben, a francia iskola képviselői a másik megközelítés hívei voltak, miszerint a könyvelők a közgazdasági szféra részét képezték, céljuk pedig a hatékony erőforrás felhasználás elősegítése volt és így nem volt okuk a gazdasági személyek jogaival foglalkozni, a számvitel tárgya a gazdasági eszközök lettek és nem pedig az azok mögött elhelyezkedő információ, mindemelett a francia tudósok nagy figyelmet fordítottak a számvitel kiterjesztésére is ami végül ahhoz vezetett hogy Franciaországban megszületett a makro számvitel fogalma.

Németországban a korábbiaktól egy teljesen eltérő irány volt a jellemző, mégpedig maga a számviteli eljárás, emellett még az oktatás általános megközelítése is teljesen fordított volt, az egész kiindulópontját a számviteli mérleg formálta, amiből majd következtek a különböző számlák, az iskola magját a tőke egyenlete képezte, vagyis: Aktívák-Passzívák=Tőke, ehhez párosult még a számlák felosztása aktív és passzívra is. Ezek a rendszerezési megközelítések kölcsönhatásban álltak azzal hogy az iskola képviselői előszeretettel alkalmaztak matematikai és statisztikai megoldásokat amivel rengeteget hoztátettek a számvitel gyakorlati eljárásához.

Az angol-amerikai szemlélet abszolút egyedi volt a korábbiakhoz képest, teljesen más szemszögből közelítette meg a dolgokat olyan szinten hogy nem is tekintették tudománynak a számvitelt, ez abból következett hogy nézetüket a pozitívizmusra alapozták így nem álltak módszertanilag a tudományhoz, legfőképpen a jelenségek jellemzésével foglalkoztak ahelyett hogy ajánlásokat tettek volna. Viselkedési és pszichológiai megközelítéseket alkalmaztak így a számvitel tárgya is a viselkedés lett, vagyis a gazdasági személyek közötti

kapcsolatok. Ezen iskola munkássága vezetett még el továbbá a direct és standard costing kiadás szervező rendszerein keresztül egy új típusú számvitel megszületéséhez és így annak megoszlásához a ma is így ismert pénzügyi és vezetői számvitelre. Az iskola tagjai között került ki a könyvvizsgálat alapítója is, Lawrence Robert Dicksee, ráadásul még az amerikaiak sajátossága volt a hivatásos számviteli etika megalkotása is.

Ezen országok munkássága vitathatatlanul az alapkövét képezi a ma ismert számvitelnek, az eltérő megközelítéseikkel közvetlenül is formálták egymást, a világot és a számvitel történelmi irányát, sokszínű nézeteik lehetővé tették a modern számvitel számára hogy az egyik legsokrétűbb tudománnyá nője ki magát ami a társadalom szinte minden aspektusát körül öleli.

Ahogy az általában megszokott, ez a hatás sem egyirányú, a különböző államok sajátosságai, politikája és gondolkodásmódja azt kívánta meg hogy a számvitelnek is igazodnia kellett az adott országhoz a lehető leghatékonyabban működés elérése érdekében, ez a folyamat ahhoz vezetett hogy kialakultak a sajátos számviteli rendszerek, ezek alatt az adott állam számvitelének teljes egészét kell érteni, az elemei közötti kapcsolatot, annak saját megközelítésével attól függően éppen mi jellemző és illik bele egy állam gazdaságába, ez persze különböző mindenhol mint ahogy az országok is különböznek egymástól, emellett meg kell még említeni hogy a hasonlóságok szintén kapnak szerepet így az adott rendszer is lehet szinte ugyan olyan azon országok esetében amik nagy befolyással vannak egymásra.

Számos tényező van még kihatással a számviteli rendszer kialakulására, mint például az általános gazdasági helyzet vagy attól akár teljesen független más tekintetből befolyásos országos jelenség. Az olyan alappillérek mint a jog és adópolitika egyaránt elemi szinten formálják az ország számviteli rendszerét és még igazából akár olyan kevesebb jelentőséggel bíró aspektusok is hathatnak rá mint az állami nyelv.

Sok minden megelőzte a számviteli rendszerek kialakulását de azok megfelelő hasznosítása és kiválasztása úgy hogy az a lehető leghatékonyabb módon segítse egy adott ország gazdaságát megoldást nyújthat számos a történelem során felbukkanó problémára és elősegítheti egy olyan számviteli rendszer kialakítását ami közel tökéletesen megfelel az adott ország igényeinek igazodva annak sajátosságaihoz és politikájához.

1.2. A nemzeti számviteli rendszer szerepe egy ország gazdaságában

Már szó esett arról milyen hatással van a társadalom fejlődése és változása a számvitel előre haladására, viszont ez a kapcsolat kölcsönös és sokszor pont a legkifinomultabb és előrehaladottabb számviteli rendszerrel rendelkező országok voltak azok amik az élet más területein is kiemelkedtek a globális viszonyok tekintetében, így az eddig lefektetett történelmi vonalat követve áttekintésre kerülnek a számvitel, a közgazdaság és a társadalom kapcsolatai.

A kézművesipar és a kereskedelem fejlődése, a banki ügyletek és a termelés alapjai a XIV – XV. században biztosították Olaszország számára a vezető szerepet az országok között [10, 1.old.].

A középkortól a reneszánszig tartó átmenetet a kultúra magas virágzása jellemezte. Az olasz városok, mint Velence, Genova és Firenze voltak Európa leggazdagabb területei. Kisajátították a kelettel való kereskedelmet, ami hatalmas flottát igényelt. Innen a Genovaiak, szinte kivétel nélkül tengerészek és kereskedők voltak. Genova önkormányzati nyilvántartásában találták meg az első teljes kettős könyvelési rendszer bizonyítékát, 1340-ben [10, 1.old.].

A XV. század végén az európaiak törekvésének köszönhetően az indiai fűszerekre, az arany, az ezüst és a kereskedelmi fejlődés után való szomj eredményeképpen felfedezték, elfoglalták és kisajátították Amerikát. A tőke kereskedelem elve: "Vásárolni és drágábban eladni", a különbséget pedig eltenni.

Az a tény, hogy ez a különbség csak a termelésből, a munka által jön létre, még nem merült fel senkiben [10, 1.old.].

A gyárak létrehozása a XV. században ösztönözte a számvitel fejlődését Franciaországban. Annak ellenére, hogy Franciaország fejlődését hosszasan visszafogta a Százéves háború (1337-1453) valamint az olasz háborúk (1494-1595), Franciaország továbbra is az egyik legnagyobb és legerősebb hatalom maradt, ami a számviteli jogszabályok kialakulásához vezetett. 1673-ban Franciaországban hatályba lépett a kereskedelmi kódex, amely közös szabályokat állapított meg a számvitel vezetéséhez a kereskedési vállalatok, a tőzsdei irodák és a bankok számviteli szabályaira vonatkozóan, és követelte hogy minden vállalkozás két évente egyszer készítsen mérleget. Így született meg a pénzügyi kimutatás gyakorlata azok legfőbb felhasználói, a befektetők számára [10, 1.old.].

A következő táblázat bemutatja a számvitel kialakulásának és fejlődésének legfőbb mérföldköveit Franciaországban.

Táblázat 1.1

A számvitel kialakulása Franciaországban

1883	Leotey és Gibbo könyve a "Számlák tudománya, mindenki számára érthető" aranyérmét szerzett egy párizsi világkiállításon.
1896	Először fejlesztették ki a számlák besorolásának decimális rendszerét
1903	Eugene Leotey felajánlotta a számlarendet
1909	A számlarendet bevezették a számviteli gyakorlatba
1912	Kidolgozták a számviteli számlarend általános koncepcióját

*Forrás: [10, 2.old.]

A XVI században Nagy-Britannia vezető szerepre pályázik a gazdasági fejlődésben. Egy hatalmas tengeri flotta felépítése után a britek kibővítették a külkereskedelmet, földrajzi felfedezésekben vettek részt és tengeren túli területeket foglaltak el. 1588-ban legyőzték a fő riválisuk, Spanyolország flottáját. Anglia gyarmati tulajdonai kibővültek. Az ilyen drága expedíciók finanszírozásának szükségessége részvénytársaságok kialakulásához vezetett. Az egyik első Olaszországban jött létre, egy Levant cég, amely a Földközi-tenger országaival folytatott kereskedelmet. 1600-ban Angliában megjelent annak egy mellékága, az Angol-Welsh kereskedelmi társaság. Megkezdődött a befektetők kora. Az

osztalékok folyamatosan az év eredményei alapján kerültek kifizetésre, egy adott expedíció eredményei helyett [10, 1.old.].

1615-től az angolszász cég igazgatói között dolgozott Thomas Mann (1571 – 1641), akinek a külkereskedelmi kérdésekkel kapcsolatos munkái a jövőben a gazdasági szakirodalom aranyalapjává váltak [10, 1.old.].

A következő táblázat megnevezi Nagy-Britannia első neves számviteli szervezeteit.

Táblázat 1.2

Nagy-Britannia szakmai szervezetei

1854	Skócia Kiváltságos Könyvelőinek Intézete
1870	Anglia és Wales Kiváltságos Könyvelőinek Intézete
1885	Az Államháztartás és Számvitel Kiváltságos Intézete
1888	Írország Kiváltságos Könyvelőinek Intézete
1891	A Kiváltságos Hitelesített Könyvelők Egyesülete
1919	A Vezetői Könyvelők Kiváltságos Intézete

**Forrás: [10, 3.old.]*

A XX. század elején az Amerikai Egyesült Államok válik a vezetővé mind a gazdasági fejlődés, mind a számvitel terén. Az Egyesült Államok, a függetlensége 1776-os megszerzésével színre lépett. 1792-ban megalakult a New York-i tőzsde (majdnem 20 évvel később mint a Londoni). 1803-tól 1867-ig. az USA rohamosan bővítette területét. A vasutak építése 1878-1893 között elérte a maximumot. A XIX. század végén egy kicsi, de annál kompetensebb könyvelő csapat érkezett Londonból New-York-ba, amelynek hatása kézzelfogható volt. Az Amerikában való tartózkodásuk során 1886-ban létrejött az első Amerikai könyvelői cég, 1887-ben pedig az első Amerikai szakmai szervezet [10, 2.old.].

A következő táblázat ábrázolja az Amerikai számvitel befolyásának közel száz évét az első Amerikai könyvelői szövetség kialakulásától, számos új szervezet megalakulásán, változásán és fejlődésén keresztül a késői XX. századig.

Táblázat 1.3

Az Amerikai szakmai szervezetek és azok befolyása a számvitel
kialakulására

1887	Létrejött az első Amerikai könyvelői szövetség, és annak kiadványa a „Journal of Accountancy”. A kezdetektől fogva azt feltételezték, hogy az új szervezet tevékenységének tárgya a számviteli standardok lesznek. 1917-ben a szervezetet Az Amerikai Számviteli Intézetté (American Institute of Accountants - AIA) reformálták.
1894	Az Egyesület azt javasolta, hogy a mérlegtételeket csökkenő likviditási sorrendben mutassák be, és határozzák meg a hitelezők, mint a pénzügyi beszámoló felhasználóinak előnyeit.
1896	A különböző államokban független társaságok alakultak ki. Ezek közé tartozik a Hitelesített Könyvelők Szervezete (Certified Public Accountants - CPA).
1900	A New York-i Értéktőzsde kérte az összes olyan cég hozzájárulását a pénzügyi helyzetről és a működési eredményekről szóló éves jelentések közzétételéhez amely kérelmezte a nyilvántartásba való felvételt.
1910	A Számvevőszék Bizottsága úgy döntött hogy meghatározza a számviteli fogalmakat azok egységesítése érdekében.
1916	Megalakult a Számviteli Egyetemek Tanárainak Amerikai Egyesülete, aminek 1935-ben megváltoztatták a nevét Az Amerikai Könyvelők Egyesületére (American Association of Accountants – AAA). Ez a szervezet teszi közzé az "Accounting Review"és "Accounting Horizons" monográfiákat és magazinokat.
1919	Létrejött a Nemzeti könyvelők szövetsége mint a vezetői könyvelők szervezete. 1972-ben általa lett megalapítva a Vezetői számviteli szervezet (Institute of Management Accounting - IMA), amely speciális oktatást nyújtott, megerősítette a vezetői számviteli szakemberek minősítését tanúsítványok kiállításával, és közzétette a „Management Accounting” folyóiratot is.
1929	A New York-i Értéktőzsde összeomlása jelentette a nagy gazdasági válság kezdetét. A részvényesek 15 milliárd dollárt vesztek el. Sok volt az öngyilkosság. A magánberuházások 90% -kal csökkentek, a termelés 56% -kal csökkent, a vállalkozások bezárultak, a munkanélküliség növekedett. Az államháztartás bevételi része nem teljesült, ezért az iskolai tanároknak és köztisztviselőknek nem fizettek fizetést. 1933 közepén már Amerika összes bankja zárva volt. Az értékpapírokra vonatkozó törvények célja a megbízható pénzügyi információk hiányának következményeinek leküzdése volt, ami a tőzsde összeomlásához vezetett. Követelményt nyújtottak be (89 évvel a Nagy-Britanniában meghozott hasonló döntés után) minden olyan vállalat számára, amely regisztrálni kíván a tőzsdén, hogy pénzügyi kimutatásokat nyújtson be, amelyet a megfelelő képesítéssel rendelkező könyvvizsgálói következtetés igazol. A részvények értékesítése előtt a vállalatoknak speciális broszúrákban egyéb lényeges és érthető információkat kell szolgáltatniuk, amelyek segítik a befektetőket befektetéseik valódi értékének meghatározásában.
1933-1934	Az Egyesült Államok Kongresszusa az értékpapírokra vonatkozó jogszabályok végrehajtására 1933-1934 között. Létrehozott egy Értékpapír és Tőzsde Bizottságot (Securities and Exchange Commission – SEC). A Bizottság elsődleges feladata, hogy megvédje a befektetőket a hiányos vagy pontatlan információk miatt bekövetkezett esetleges pénzügyi veszteségektől. A SEC betartja a könyvelésében elfogadott szabványokat, konvenciókat és eljárásokat és közzéteszi a pénzügyi kimutatások elkészítésére vonatkozó utasításokat.

Az Amerikai szakmai szervezetek és azok befolyása a számvitel kialakulására

1934	Úgy döntöttek, hogy a (SEC) Bizottság csak a számviteli elvekkel összhangban készített pénzügyi kimutatásokat teszi közzé. Ezen elvek kidolgozásának jogát szakmai szervezetek ismerték el.
1938	Két vezető szakmai szervezet egyesült az "American Institute of Accountants" (AIA) név alatt.
1936	A nevet megváltoztatták az Amerikai Minősített Könyvelők Intézetére (American Institute of Certified Public Accountants – AICPA). Az AISRA a legbefolyásosabb szakmai szervezet. Megvalósul a szakmai képzés, a kiadói tevékenység, a számviteli és könyvvizsgálati standardok fejlesztése és terjesztése.
1957	Létre jött a pénzügyi számviteli standardok bizottsága (Financial Accounting Standards Board – FASB), amelynek célja a pénzügyi beszámolási standardok kidolgozása és javítása volt a pénzügyi információk hasznosságának és megbízhatóságának növelése érdekében.
1972	Az FASB hét állandó tagból áll, akik vegyes oktatási háttérrel rendelkeznek, és széleskörű tapasztalattal rendelkeznek az üzleti életben, az iparban, a gyakorlati elszámolásban vagy annak tanításában.

*Forrás: [10, 3-4.old.]

A különböző országok számviteli rendszerei, azok fejlődésének nemzeti, gazdasági, politikai és kulturális jellemzőinek befolyása alatt jöttek létre. Viszont a világgazdaságba irányuló integrációs folyamatok, főleg a fejlett gazdasággal rendelkező országok körében, a szükségességét okozták a számviteli alapelvek nemzetközi szinten való egyesítésének. Számviteli szervezetek sorozatát hozták létre amik foglalkoznak a számvitel szabványosításának kérdéseivel. Közülük a legjelentősebbek: [14, 17.old.]

- Nemzetközi Számviteli Standard Bizottság (International Accounting Standards Committee – IASC) – független, kormányzaton-kívüli szervezet, aminek célja a számviteli elvekben való egységesség elérése, amiket a vállalatok használnak a különböző országokban a pénzügyi beszámolók készítéséhez. 1973-ban alapították meg, 1983-tól pedig egyesíti az összes hivatásos számviteli szervezetet amelyek a Nemzetközi könyvelői szövetség részét képezik. A bizottság által elfogadott szabványok természete ajánlási és nem kötelező a használatuk. A bizottság székhelye Londonban található [14, 17.old.].

- A könyvelők nemzetközi szervezete – IFAC (International Federation of Accountants) – egy nemzetközi szervezet, melynek célja a könyvelői tevékenység

javítása és fejlesztése, valamint a nemzeti számviteli szabványok nemzetközi szinten való összehangolása. Ez egy nem jövedelmező, nem állami, nem politikai, nemzetközi egysége a könyvelői szervezeteknek. Az IFAC létrehozásának kezdeményezése 1977-ben lett jóváhagyva egy nemzetközi könyvelői kongresszuson Münchenben. Az IFAC-ban való tagság nyitott a nemzetközi számviteli szervezetek számára. Az IFAC vezető szervei a Tanács és kormány. A Tanács, amelynek összetételébe az IFAC összes tagállamából beletartozik egy-egy képviselő, megválasztja a vezetőség tagjait, meghatározza a tagsági hozzájárulásokat érintő alapvető rendelkezéseket és jóváhagyja az IFAC alkotmányának változtatásait. A vezetőség felépítéséhez hozzátartozik az elnök, annak helyettese továbbá 15 ország képviselői a Tanács által kiválasztva hároméves időtartamra. A vezetőség megválasztása évente történik a tagok egyharmadának évi lecserélésével. A vezetőség felügyeli az IFAC általános munkaprogramját, költségvetését, és ha a szükség úgy kívánja, konkrét bizottsági programokat is. A Tanács munkaprogramját általában kisebb munkacsoportok hajtják végre vagy olyan állandó technikai bizottságok amelyek az: IFAC megfelelési követelményeivel, az oktatással, az etikával, a pénzügyi és vezetői számvittel, az információs technológiákkal, a könyvvizsgálat nemzetközi gyakorlásával és a közszférával foglalkoznak [14, 17-18.old.].

- A nemzetközi számviteli és beszámolási standardok szakértőinek kormányközi munkacsoportja az ENSZ-el, 1982-ben alakult meg, ami a számvitel és beszámolók kérdéseit vizsgálja a nemzetközi vállalatokban [14, 18.old.].

Ezen kívül külön kutatásokat folytatnak a számvitel és beszámolók szabványosítása és egyesítése terén az Európai Unió országainak vállalataiban. A mai napra az EU határain belül több elfogadott irányelv is van amelyek egységes megközelítést határoznak meg a számvitelben és a beszámolásban. Az EU-n kívül más regionális szervezetek is léteznek amelyek a számvitel szabványosításának kérdéseivel foglalkoznak, ezek a következők: Az Amerikai számviteli szövetség, Ázsia és a Csendesóceáni térség könyvelőinek szövetsége, Az Afrikai számviteli

tanács, stb. [2, 18.old.]. A számviteli szervezetek tevékenysége legalább annyira elengedhetetlen a vállalatok és a gazdaság egységes és hatékony működéséhez mint minden egyes egyéni könyvelő szaktudása és hozzájárulása ahhoz.

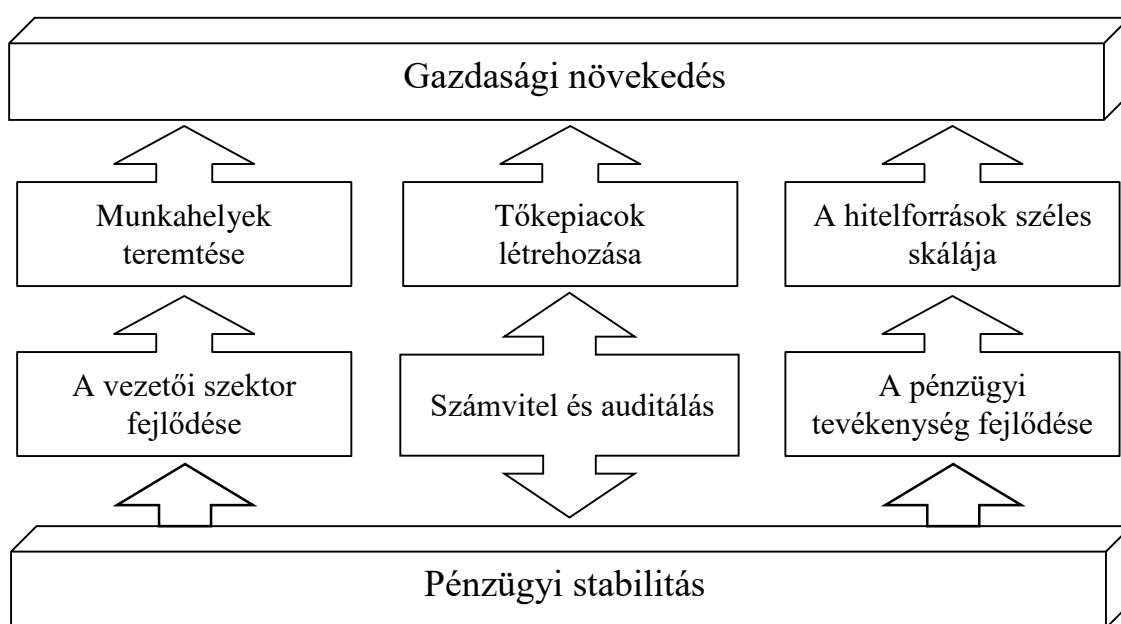
A fejlett és hatékonyan szervezett számvitel a gazdaság egyik alapvető eleme. Mind a belső, mind a külső könyvelők fontos szerepet játszanak abban, hogy a piacgazdaság hatékonyságát meghatározó, a források ellátásával, bérbeadásával és használatával kapcsolatos döntések meghozatalához szükséges megfelelő információkat szolgáltatassanak [49, 1.old.].

A nem megfelelő számvitel az egyik kulcseleme a gazdasági fejlődés lassulásának. Ezért minden európai országban általános álláspontot képvisel, hogy az átmeneti gazdaságoknak rövid időn belül biztosítaniuk kell, hogy rendelkezésre álljanak azok a könyvelők, akik a piacgazdaságot szolgálhatják, és amelyek képesek az alapvető gazdasági elvek alapos megértése alapján döntéseket hozni [49, 1.old.].

Mind ezek alapján idővel nélkülözhetetlenné vált a számviteli elméleti szempontok kidolgozása, amely hozzájárul a szociálisan orientált társadalom igényeinek kielégítéséhez. Ezért a fejlett országok vállalkozásai olyan számviteli tisztviselők rendszerét dolgozták ki, akik megoldották a számviteli információk összetettségéből és nagy mennyiségéből adódó problémákat. Napjainkban az ilyen alkalmazottaknak a vállalat gazdaságának általános menedzsmentjével együtt biztosítaniuk kell a számviteli szolgálat hatékony működését, és a számvitel helyességének ellenőrzését a belső és külső felhasználók igényeinek megfelelően [49, 1.old.]. A vállalkozások gazdasági függetlenségének feltételeiben a számviteli szolgáltatás és a számviteli információk értéke jelentősen megnőtt. Az új rendszernek a megfelelő útra kell térítenie a vezetőket. Például nem szabad elismerni a hibát, hogy az eszközbe való befektetés nyereségesebb mint a szoftverekbe vagy személyzet képzésébe való beruházás. Végére is, ez a „haszon” csak azért lesz nyilvánvaló, mert a technológia költsége több éven keresztül egyenletesen oszlik el a számlákon, és a humán tőkébe történő beruházás azonnal csökkenti a termelés jövedelmezőségének jelenlegi szintjét. Ezután a vezetők

továbbra is előnyben fogják részesíteni az elhasználódott berendezéseket, és késleltetni az új berendezésekbe történő befektetést, ami viszont a nyereségesség csökkenéséhez vezet [49, p. 1].

A gazdasági folyamatokból és magából a gazdasági tevékenységből származó információ a számvitel egyik ha nem a legfontosabb eleme. A számviteli tevékenység az információ köré épül és annak józan megítélése és hasznosítása elengedhetetlen a gazdasági problémák megoldásában vagy legjobb esetben megelőzésében.



Ábra 1.2 A számvitel minőségének hatása a vállalkozás tevékenységére [13]

A modern világban a helyi és globális gazdasági válságok problémája különösen súlyos. A számvitel egyedülálló gyakorlat, amely a társadalmi-gazdasági környezet különböző szintjein kölcsönös megértést és kezelhetőséget biztosít. Ezért a fejlett országokban ez a szakma elengedhetetlen a globális problémák megoldásához, és fontos szerepet játszik a gazdasági kutatásokban [8, 73.old.].

A számvitel végrehajtja azon képességét, hogy az információt elsősorban értékelési módszerekkel értelmezze és a bemeneti adatfolyamot strukturált adatokká alakítsa. Az információ szolgáltatásával és tolmácsolásával a közvetlen környezet számára, ez egy univerzális üzleti nyelv, amely a gazdasági élet tényeit a megrendelt

karakterek egy sorával magyarázza [8, 75.old.]. Ez által a könyvelők a számvitelt használva az információ közvetítőivé válnak a felsőbb vezetőség számára.

A menedzserek kezelik a szervezeti, technológiai és gazdasági folyamatokat, valamint aktuális és stratégiai vezetői döntéseket hoznak. A könyvelő a vállalatirányítási rendszerben betöltött szerepe által a következő funkciókat látja el: szervezői, végrehajtó, vezetői, stratégiai, társadalmi. A könyvelőknek helyesen kell szervezniük és időben benyújtaniuk az információt a különböző vezetési szintek menedzserei számára, a vállalkozás és annak részlegeinek gazdasági tevékenységének megtervezése, elemzése és ellenőrzése érdekében. A menedzserek számára elengedhetetlen a fontos és megbízható információ a kínálat, a termelés és az értékesítés folyamatainak, valamint a vállalkozás erőforrásainak, pénzeszközeinek és személyzetének kezeléséhez. Ez lehetővé teszi az üzleti tervek végrehajtásának időben történő ellenőrzését és a tájékozott döntések meghozatalát [30, 228-229.old.].

Mind ezek alapján megmutatkozott hogy azok az országok amik hajlandóak voltak nagyobb hangsúlyt fektetni a számviteli rendszerük fejlesztésére azok sok más szférában is megtapasztalhatták annak jótékony hatását és a vele járó előnyöket ahogy az országon belül, úgy annak határain kívül is, mivel a számvitel a gazdasági tevékenység nyelveként szolgál és ahogy a nyelvek az élet összes területén elősegítik a kapcsolatok és kommunikáció teremtését és ápolását úgy a számvitel is megkönnyíti a gazdasági gépezet olajozott működését.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

A számvitel mint rendszer a társadalom természetes fejlődése által jött létre, ezáltal olyan tulajdonságokat kifejlesztve amelyek megkönnyítették annak működését és kölcsönös összhangot teremtve először a túlélés, aztán már a gazdasági fejlődés céljából. A számviteli rendszerek kezdeti kialakulásának folyamán is, azok nagyban különböztek egymástól ami bizonyos szinten még ma is igaz holott azok már egyre jobban közelednek egymáshoz.

A Beregszászi Gépjármű-Közlekedési Vállalkozás 12137 Korlátolt felelősségű társaság az Ukrán Számviteli Standardok szerint végzi tevékenységét, ezek a standardok képezik Ukrajna számviteli rendszerének az alapját és azok összetétele részletes áttekintésre kerültek.

A világ különböző országok számviteli rendszerei lehet hogy először is arra összpontosítanak hogy belföldön nyújtsák a legmagasabb minőségű számvitel információt, de ettől függetlenül elkerülhetetlen hogy ezek a országok, és ezáltal azok rendszerei kölcsönhatásba lépjenek egymással ezáltal jól működő gazdasági kapcsolatokat teremtve, pont ez az amit elősegít a megfelelő számviteli modell kiválasztása és aztán annak a nemzeti igényekhez való átformálása.

Az Ukrán számviteli rendszer fejlesztése már régóta kapcsolatban áll a Nemzetközi Számviteli és Beszámolási Standardokkal, azok vizsgálata és beleillesztése az Ukrán rendszerbe lehet a kulcs egy egységes és magas szinten működő számviteli rendszernek ami nemzetközi szinten is megálja a helyét.

A kitűzött feladatoknak eleget téve, áttekintésre került a számviteli rendszerek kialakulása, a Beregszászi GKV 12137 Kft. számvitele, ismertetve lett az ukrán számviteli rendszer és a világ számviteli modelljei valamint összehasonlításra kerültek az ukrán számviteli standardok és az IFRS.

Javaslatok az a Beregszászi GKV 12137 Kft. számára:

A társaság legfőbb profilja az utasszállítás, ez a szféra különösen nehéz helyzetbe került a járványhelyzet kezdete óta, viszont a vállalat gazdasági tevékenysége már jóval azelőtt, pontosan 2016 óta folyamatosan negatív eredményt

hozott, mivel a vállalat legfőképpen utasszállításra specializálódott ezért érdemes lenne eldönteni hogy a jelenlegi helyzet pontosan mekkora kockázatot jelent a vállalat számára, ehhez szükséges folyamatosan vizsgálni az aktuális egészségügyi és politikai helyzetet, valamint a helyi utasszállítási piac helyzetét és abban az esetben ha a járvány a háttérbe szorul ez új lehetőségeket kínálhat a vállalat számára, persze a részletes vizsgálat és kutatás sem biztosíthatja a sikert egy ilyen kiszolgáltatott helyzetben, ezért még célravezetőbb lehet másképpen felhasználni a rendelkezésre álló erőforrásokat azáltal hogy a vállalat többet fektet be és fejleszti egyik melléktevékenységét mint például a közúti teherszállítást, ez megkövetelné a járművek összetételének megváltoztatását, legfőképpen az elavultabbak lecserélését újabb modellekre továbbá az utasszállítók lecserélését tehergépjárművekre.

ВИСНОКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Бухгалтерський облік як система був створений природним розвитком суспільства, тим самим розвиваючи особливості, що полегшували його функціонування та створювали взаємну гармонію, спочатку з метою виживання, а потім для економічного розвитку. Навіть під час початкового розвитку систем бухгалтерського обліку вони сильно відрізнялися одна від одної, що все ще певною мірою відповідає дійсності, хоча вони стають все ближчими та ближчими.

ТДВ Берегівське АТП 12137 працює відповідно до українських стандартів бухгалтерського обліку, які складають основу системи бухгалтерського обліку в Україні, і їх склад детально переглянута.

Системи бухгалтерського обліку різних країн світу можуть зосередитись насамперед на забезпеченні найвищої якості бухгалтерської інформації всередині країни, але тим не менше неминуче, щоб ці країни, а отже, і їх системи взаємодіяли між собою, створюючи добре функціонуючі економічні відносини, саме це допомагає правильно вибрати бухгалтерську модель, а потім адаптувати її до національних потреб.

Розвиток української системи бухгалтерського обліку вже давно пов'язаний з Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та звітності, і їх експертиза та інтеграція в українську систему можуть бути ключем до єдиної системи бухгалтерського обліку на високому рівні, яка добре усталена на міжнародному ринку.

Виконуючи поставлені завдання, було розглянуто розвиток систем обліку, досліджено облік ТДВ Берегівське АТП 12137, було описано українська система та світові моделі обліку і порівняно Н(П)СБО та МСФЗ.

Рекомендації щодо ТДВ Берегівське АТП 12137:

Основним профілем компанії є пасажирські перевезення, цей сектор перебуває в особливо важкій ситуації з початку епідемії, але економічна діяльність компанії мав негативний результат і раніше, саме з 2016 року,

оскільки компанія в основному спеціалізується на пасажирських перевезеннях варто було б вирішити наскільки ризику для компанії становить поточна ситуація, це вимагає постійного вивчення поточного стану охорони здоров'я та політичної ситуації та ситуації на місцевому ринку пасажирських перевезень, і в разі відступу епідемії це може пред'являти нові можливості для компанії, звичайно, навіть детальні дослідження не можуть гарантувати успіху у такій вразливій ситуації, тому може бути навіть доцільніше використовувати наявні ресурси по-іншому, інвестуючи більше коштів та розвиваючи одну із допоміжних видів діяльності, наприклад, вантажні перевезення, що вимагатиме змінення складу транспортних засобів, зокрема заміна застарілих на нові моделі та заміна пасажирських автомобілів на вантажні.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK

1. Акімова Н.С., Грінько А. П., Топоркова О.В., Наумова Т. А., Ковалевська Н. С., Кирильєва Л. О., Янчев В. В. Облік у зарубіжних країнах. ХДУХТ. Харків 2016.
2. Бондаренко О. С. Особливості організації бухгалтерського обліку у зарубіжній та вітчизняній практиці. Ефективна економіка № 10, 2013
3. Боровська Д.С. Облікове законодавство та рівні державного регулювання бухгалтерського обліку в Україні. 11-13 old.
4. Буряк О. О. Порівняльна характеристика вимог до введення бухгалтерського обліку відповідно до українських та міжнародних стандартів. УДК [657.2:006.35](477+100). 2013.
5. Васильєва Л. М., Бондарчук Н. В. Історичні етапи розвитку бухгалтерського обліку. Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 2 (12), 2014. Дніпропетровськ 2014. 1-7 old.
6. Васильєва Л.М. Бухгалтерський облік як наука. Розвиток облікової і фінансової складових економічної науки та практики. Київ 2013. 41-44 old.
7. Войналович О.П. Складові організації бухгалтерського обліку: Історичний підхід. Вісник ЖДТУ № 3 (33) Економічні науки. Житомир 2005. 48-59 old.
8. Гайдучський П. І. Роль бухгалтерського обліку в попередженні економічних криз.
9. Гейєр Е. С. Класифікація систем та моделей бухгалтерського обліку. УДК 657.1 (100)
10. Губачова А. М. Становлення бухгалтерського обліку як наслідок розвитку цивілізації [Szöveg]
11. Даньків Й. Я., Остап'юк М. Я. Бухгалтерський облік. Київ 2007.
12. Дергачова В.В., Скоробогатова Н.Є., Шик Л.М. Облік у зарубіжних країнах. Навчальний посібник. НТУУ «КПІ». Київ 2011. 13-14 old.
13. Жолнер І. В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами. «Центр учбової літератури» Київ 2012.
14. Загородній А. Г., Партин Г. О., Пилипенко Л. М. Бухгалтерський облік Основи теорії та практики.
15. Коваль Л.В. Рахунки бухгалтерського обліку: Минуле та сьогодення. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики, 2019, № 2. Вінниця 2019. 88-99 old.
16. Козлова М.О. Економічні науки. Класифікація національних систем бухгалтерського обліку: аналіз наукових підходів та спроба переосмислення. Вісник ЖДТУ № 2 (52). 2010. 116-120 old.
17. Корягін М.В., Куцик П.О. Концептуальний розвиток методології бухгалтерського обліку. Львів 2015. 57-96 old.

18. Лемішовська О.С. Вплив облікових теорій на розвиток теорії та методик бухгалтерського обліку. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії Випуск 6-1 (06) / 2016. Запоріжжя 2016. 19-22 old.
19. Лемішовська О. С. Друковані праці в історії облікової думки епохи середньовіччя. ISSN 1993-0259. ISSN 2219-4649. Економічний аналіз. 2015 рік. Том 21. № 2. 2015. 277-283 old.
20. Лемішовська О.С. Періодизація розвитку обліку: Історичний аспект. «Молодий вчений» • № 3 (18) • березень, 2015 р. 2015. 8-11 old.
21. Лучко М. Р., Бенько І. Д. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах. ТНЕУ. Тернопіль 2016. 23-26 old.
22. Маліков В.В. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Історія бухгалтерського обліку» для студентів напряму підготовки «Облік і аудит». Харків 2014
23. Мокринська З.В. Особливості бухгалтерського обліку в Китаї. Серія Економічні науки. Науковий вісник Херсонського державного університету. old 199
24. Остап'юк М.Я., Лучко М.Р., Даньків Й.Я. Історія бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. Київ 2009. 10-53 old.
25. Панасюк Т.П., Маленко М.В., Лободзинська Т.П. Порівняльний аналіз фінансових звітів країн світу за міжнародними та національними стандартами. УДК 657.01.
26. Пасько Т.О. Історія бухгалтерського обліку: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Суми 2009. 13-77 old.
27. Свірко С. В. Розвиток принципів організації бухгалтерського обліку: Світовий історичний досвід та вітчизняні напрацювання сучасності. Галузева, міжгалузева та регіональна економіка, вчені записки. вип. 10. 2008. 202-207 old.
28. Смірнова І.В., Смірнова Н.В. Національні та міжнародні стандарти обліку для державного сектору: особливості застосування. 2018.
29. Столяр Л.Г., Клебанович З.В. Порівняльна характеристика національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. «Молодий вчений» • № 5 (45). 2017.
30. Цветкова Н. М. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. Роль бухгалтера в системі управління та перспективи її розвитку. № 1, 2012.
31. Шостаківська Н.М. «Міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку і аудиту» Тернопіль 2016.
32. Шпак В.А. Підходи до розвитку бухгалтерського обліку. Облік, аналіз та аудит. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» Серія: «Економічні науки» // № 1 (1). 2017.

33. Щибря Т. В., Напольських К. О. Проблеми гармонізації бухгалтерського обліку України до вимог міжнародних стандартів.
34. Яценко В.Ф. Що таке «традиційна» теорія бухгалтерського обліку та чому її критикують? ISSN 2312-847X Економіка харчової промисловості Том 12, Випуск 2/2020. Херсон 2020. 82-90 old.
35. Воронко Р. М. Облік у зарубіжних країнах. 1.1.4. Характеристика світових моделей бухгалтерського обліку. URL: <https://ukrtextbook.com/oblik-u-zarubizhnix-kra%D1%97naх-voronko-r-m/oblik-u-zarubizhnix-kra%D1%97naх-voronko-r-m-1-1-4-xarakteristika-svitovix-modelej-buxgalterskogo-obliku.html>
36. Воронко Р. М. Облік у зарубіжних країнах. 1.2. Міжнародні стандарти фінансової звітності. 1.2.1. Сутність стандартизації обліку і фактори, що її визначають. URL: <https://ukrtextbook.com/oblik-u-zarubizhnix-kra%D1%97naх-voronko-r-m/oblik-u-zarubizhnix-kra%D1%97naх-voronko-r-m-1-2-mizhnarodni-standarti-finansovo%D1%97-zvitnosti.html>
37. Голобородько Т. В. Ефективна економіка № 10, 2016. Використання міжнародних стандартів фінансової звітності у зарубіжних країнах. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5293>
38. Дімчева К. Розвиток теорії бухгалтерського обліку. URL: http://sophus.at.ua/publ/2015_03_27/sekcija_1_2015_03_27/rozvitok-teoriji-bukhgalterskogo-obliku/82-1-0-1219 (az alkalmazás dátuma: 2015.03.27)
39. Дубіна Н. ПСБО або МСФЗ. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-biznes-dosvid-46-psbo-abo-msfz> (az alkalmazás dátuma: 2014.11.30)
40. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100008925-zakon-ukrayini-pro-bukhgalterskiy-oblik-ta-finansovu-zvitnist-v-ukrayini> (az alkalmazás dátuma: 2018.08.31)
41. Історія бухгалтерського обліку. URL: <http://referat-ok.com.ua/work/istorija-buhgalterskogo-obliku/>
42. Історія розвитку бухгалтерського обліку. URL: <http://referat-ok.com.ua/work/istorija-rozvitku-buhgalterskogo-ob/>
43. Історія розвитку та становлення бухгалтерського обліку. URL: <http://referat-ok.com.ua/work/istorija-rozvitku-ta-stanovlennja-buhg/>
44. Історія та становлення бухобліку. URL: <http://referat-ok.com.ua/work/istorija-ta-stanovlennja-buhobliku/>
45. Міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку. URL: https://knowledge.allbest.ru/audit/2c0b65625a2bd68a4d43a88521316d36_0.html (az alkalmazás dátuma: 2013.01.18)

46. Перелік національних стандартів бухгалтерського обліку і звітності. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html (az alkalmazás dátuma: 2020.09.29)
47. Періодизація розвитку бухгалтерського обліку. URL: https://studwood.ru/820098/buhgalterskiy_uchet_i_audit/periodizatsiya_rozvitku_u_buhgalterskogo_obliku
48. Правове регулювання бухгалтерського обліку за кордоном. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/oblik/3836-pravove-regulyuvannya-buhgalterskogo-obliku-za-kordonom.html>
49. Проблеми сучасності та бухгалтер. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/16040/> (az alkalmazás dátuma: 2011.02.23)
50. Системи обліку країн світу. URL: <https://katablogoven.livejournal.com/8518.html> (az alkalmazás dátuma: 2010.11.08)
51. Теорія бухгалтерського обліку (2004). Національні Положення (стандарты) бухгалтерського обліку. URL: <https://library.if.ua/book/46/3218.html>
52. Формування бухгалтерського обліку як науки (XIX – поч. XX ст.) URL: https://d-learn.pnu.edu.ua/data/users/1884/Formuvannja_buhgalterskogo_obliku_jak_nauki_KHKN_-_poch._KHKN_st._.txt
53. Хомин П.Я. Палюх М.С. Методологія фінансового обліку: Виклики ХХІ ст. щодо його формування та їх вирішення в Україні. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/metodologiya-finansovogo-obliku-vikliki-xxi-st-schodo-yogo-formuvannya-ta-ih-virishennya-v-ukraini.html>

MELLÉKLETEK

АНОТАЦІЯ

РАЦ Р-А.А. Вітчизняна та зарубіжні системи фінансового обліку: спільні й відмінні риси. *Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»*. Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II. Берегове, 2021.

Обсяг кваліфікаційної роботи складає 78 сторінок, робота включає: 3 рисунків, 22 таблиць, 53 використаних джерел, 13 додатків.

Ключові слова: облік, система обліку, національні стандарти бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.

Кваліфікаційна робота присвячена обґрунтуванню теоретичних положень, а також висвітленню взаємодії національної та міжнародних систем обліку.

Метою та завданнями кваліфікаційної роботи є систематизація та узагальнення теоретичних та практичних аспектів національної та міжнародних систем обліку.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність Товариство з додатковою відповідальністю Берегівське Автотранспортне підприємство 12137.

В кваліфікаційній роботі досліджено сутність облікової системи. Проаналізовані міжнародні та національна система обліку. Висвітлено вплив МСФЗ на Н(П)СБО. Акцентовано увагу на ролі облікової системи держави.

На основі проведених досліджень розглянуто напрями удосконалення системи обліку держави.

Отримані під час дослідження результати пропонують можливість розвитку й удосконалення національної системи обліку на основі МСФЗ.

ANNOTÁCIÓ

RÁCZ ROALND-ANDRÁS. A pénzügyi számvitel hazai és külföldi rendszerei: közös és eltérő vonások. *Szakedolgozat a felsőoktatás első (alapképzési) szintjéhez a 071 "Számvitel és adózás" szakterületen. II Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola. Beregszász, 2021.*

A diplomamunka terjedelme 78 oldal, a munka 3 ábrát, 22 táblázatot, 53 felhasznált forrást és 13 mellékletet tartalmaz.

Kulcsszavak: számvitel, számviteli rendszer, nemzeti számviteli standardok, nemzetközi számviteli standardok.

A szakdolgozat rendeltetése az elméleti rendelkezések alátámasztása, valamint a nemzeti és nemzetközi számviteli rendszerek kölcsönhatásának tükrözése.

A szakdolgozat célja és célkitűzései a nemzeti és nemzetközi számviteli rendszerek elméleti és gyakorlati vonatkozásainak rendszerezése és általánosítása.

A munka tárgya a Beregszászi Gépjármű-Közlekedési Vállalkozás 12137 korlátolt felelősségű társaság pénzügyi és gazdasági tevékenysége.

A szakdolgozatban a számviteli rendszer lényege kerül vizsgálatra. Elemzésre kerülnek a nemzetközi és a nemzeti számviteli rendszerek. Kiemelésre kerül az IFRS hatását az ukrán számviteli standardokra. Hangsúlyt kap az állami számviteli rendszer szerepe.

Az elvégzett kutatások alapján áttekintésre kerülnek a nemzeti számviteli rendszer fejlesztési irányai.

A kutatás során kapott eredmények lehetőséget nyújtanak az nemzeti számviteli rendszer fejlesztésére az IFRS alapján.

ANNOTATION

ROLAND-ANDRASH RACZ. National and foreign financial accounting systems: common and distinctive features. *Thesis for the first (bachelor's) level of higher education in the specialty 071 "Accounting and Taxation". Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education. Beregove, 2021.*

The total volume of the thesis is 78 pages, the work includes: 3 figures, 2 tables, 53 sources used and 13 attachments.

Key words: accounting, accounting system, national accounting standards, International accounting standards.

The thesis is devoted to the substantiation of theoretical provisions, as well as coverage of the interaction of national and international accounting systems.

The purpose and objectives of the thesis are the systematization and generalization of theoretical and practical aspects of the national and international accounting systems.

The object of the study is the financial and economic activity of the Additional Liability Company Beregivske Motor Transport Company 12137.

The thesis investigated the essence of the accounting system. Analyzed the International and National accounting system. Highlighted the impact of IFRS on the ukrainian national financial reporting standards. Emphasised the role of a nation's accounting system.

The development directions of the national accounting system are reviewed based on the research.

The results obtained during the research provide an opportunity to develop the national accounting system based on the IFRS.

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:
1007986876

Дата перевірки:
24.05.2021 09:36:44 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
24.05.2021 09:39:26 EEST

ID користувача:
100006701

Назва документа: A PÉNZÜGYI SZÁMVITEL HAZAI ÉS KÜLFÖLDI RENDSZEREI KÖZÖS ÉS ELTÉRŐ VONÁSOK

Кількість сторінок: 75 Кількість слів: 16492 Кількість символів: 131417 Розмір файлу: 1.25 MB ID файлу: 1008078986

1.21% Схожість

Найбільша схожість: 0.28% з Інтернет-джерелом (https://nmetau.edu.ua/file/conf-nmetau_accounting_2019_part1.pdf)

1.21% Джерела з Інтернету

197

Сторінка 77

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

13